

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

O'RGANILAYOTGAN MAMLAKAT TARIXI
(ERON)

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200000	-	San'at va gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	220000	-	Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60230100	-	Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari bo'yicha)

Toshkent - 2021

1994/1995
Gesamtvertrag
Vereinigung der Deutschen
Fachverbände für Hochschulbildung

Ergebnisse

Ergebnisse
der Erhebung

Ergebnisse
der Erhebung
Niedersachsen 1995

Ergebnisse
der Erhebung

Ergebnisse
der Erhebung
Hessen 1995

Ergebnisse
der Erhebung

...

Ergebnisse
der Erhebung

Ergebnisse
der Erhebung

7.	O'quv dasturi "Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil “ <u>26</u> ” <u>08</u> dagi “ <u>1</u> ” - sonli bayonomasi bilan ma'qillangan.
8.	O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil “ <u>28</u> ” <u>08</u> dagi “ <u>1</u> ” - sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
9.	Fan/modul uchun mas'ullar: G.Ishanova - TDSHU, "Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi" kafedrasi o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: K.S.Azimov - TDSHU, "Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi" kafedrasi dotsenti, tarix fanlari nomzodi D.J.Urakov - O'zMU "Jahon tarixi" kafedrasi mudiri, tarix fanlari nomzodi, dotsent (turdosh OTM).

Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
MT108	2021-2022	2,3	4,4	
Far/modul turi	Ta'lim tili	Auditoriya	Mustaqil	
Majburiy	O'zbek/rus	mashg'ulotlari (soat)	ta'lim (soat)	Jami yuklamma (soat)
1.	Fanning nomi			
1.	O'rganilayotgan mamlakat tarixi (Eron)	120	120	240
2.	I. Fanning mazmuni			
	Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga O'rganilayotgan mamlakat tarixi (Eron) fanning nazariy va amaliy asoslari, Eron tarixini davlatshirishning asosiy tamoyillari, janubi-g'arbiy Osiyo huddudida forslarning paydo bo'lishi va ushbu mintaqada ilk davlatchilik paydo bo'lishidan boshlab muhim tarixiy davri yoritishtga oid bir qator masalalarni, janubi-g'arbiy Osiyo hududidagi etno-madaniy jarayonlar, ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar, moddiy madaniyat xususiyatlarni o'rgatish hamda ularda xolisona ilmiy dunyo qarashni, ko'nikma va malaka hossil qilishidan iborat.			
	Fanning vazifasi - fors xalqlari davlatchilik tarixining shakllanishi, rivojlanishi va fors etnosining paydo bo'lish bosqichlarini kuzatish; turli davri (qadim zamон, o'rta asr, yangi va eng yangi zamон) dagi fors jamiyatning rivojlanish tarixini o'rganishdan iborat. Ushbu fan hozirgi Erondagi vaziyatni to'laroq tushunib olish uchun zarur va dolzarbdir. Eron siyosiy tarixining xususiyatlari va nozik jihatlari, an' analari va hozirgi hayotini bilish talabalar uchun zarur bo'igan amaliy ahamiyatga egadir. Eron tarixining barcha bosqichlaridagi ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy, ma'naviy/taraqqiyoti; mamlakatda qadimdan hozirgacha davlatchilik jarayonlari tarixi; xalqaro munosabatlarda tutgan o'mi va roli; xalqlarning madaniy rivojlanishi, o'ziga xos xususiyatlari va tarixiy bosqichlari; dunyo xalqlari madaniyatining o'zaro aloqlari va ta'siri; qadimdan hozirgi kungacha mintaqada shakllangan ijtimoiy-siyosiy ta'limgotlar, iqtisosidiy dunyo qarashlar; mamlakatdagi diniyar, diniy munosabatlar va ularning mazhab hamda oqimlari hamma ularni ijtimoiy-siyosiy hayotdagi o'mi va rolini aniqlash kabi masalalarni ochib berish.			
	II. Asosiy nazarli qism (ma'ruza mashg'ulotlari)			
	II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:			
	MODUL I. (Qadimgi va o'rta asrlar)			
	1-mavzu. O'rganilayotgan mamlakat tarixi (Eron) faniga kirish			

Fanning maqsadi va vazifalari, o'tiladigan mavzularga tuzilmaviy

mantiqiy chizma asosida tushuncha berish, Eron tarixini davrlashtirish masalalari, Eron tarixhunosligi, uning tarixiy rivojlanishidagi umumiy va

o'ziga xos muammolari, Hozirgi Eron Islom Respublikasining umumiy xususiyatlari, turli davrlardagi Eronning geografik chegaralarini, Eronning dunyo madaniyatiga qo'shgan hissasi. Behustun bitiklari va ularning tarixiy ahamiyati. Naqshi Rustam yodgorliklari.

2-mavzu. Eron tarixidagi qadimgi davlatlar. Midya

Dastlabki ko'chmanchi urug-qabilalar va ularning etnik tarixidagi o'mi. Qadimgi eronliklar: etnik tarixining kelib chiqishi va asosiy bosqichlari. Ko'chmanchilikning paydo bo'lishi antik davrning iqtisodiy tarixidagi yangi bosqichdir. Eramizdan oldingi VII asrda Qadimgi Erondag'i ilk davlati Midyaning yuzaga kelishi, xalqlarning shakllanishi va uning etnik tarixinining asosiy bosqichlari. Forsiyazabon qabilalar yashagan hududlar.

3-mavzu. Ahamoniylar imperiyasining tashkil topishi.

Ahamoniylar davlatining tashkil topishi. Podshoh Kir II ning taxtga kelishi va siyosiy faoliyati. Ahamoniylar va ko'chmanchi fors qabilalarning bosqinchilik harakatları. Eramizdan avvalgi VI asrda qadimgi Eronda davlat boshqaruvi. Butun g'arbiy va sharqiy Osiyo ustidan Ahamoniylar hukmronligini o'matilishi. Doro I hukmronligi davrida Erondag'i ijtimoiy-siyosiy vaziyat. Ma'muriy sohadada amalga oshirilgan islohotlar. Ahamoniylar davri madaniyatining vujudga kelishi va rivojlanishi. Arxitektura sohasidagi yutuqlar. Agrar siyosat. Savdo va iqitsodiy munosabatlar. Harbiy harakatlar.

4-mavzu. Yunon-fors urushlari.

Urush boshlanishining asosiy sabablari. Forslarning Kichik Osiyoga nisbatan olib borgan harbiy harakatlari. Doro I ning harbiy harakatlari. Marafon darasidagi jang. Kserksning bosqinchilik yurishlari. Fermopol jangi. 300 spartalik jasorati. Salamin jangi. Plateya jangi. Yunon-fors urushlarda ishtirok etgan O'rta Osiyolik jangchilar. Urush oqibatlari. Fors armiyasining mag'lubiyagara uch rash sabablari. Yunon qo'shnirlari g'alabasining asosiy omillari.

5-mavzu. Aleksandr Makedonskiyning bosqinchilik yurushlari.

Butun yunon dunyosining Philipp Makedonskiy tomonidan birlashtirilishi va Aleksandr tomonidan Doro III ning fors mamlakatiga yurish qilinishi. Ahamoniylar imperiyasining inqirozi. Yunonlar tomonidan Ahamoniylar imperiyasini bo'yusundirilishi. Aleksandr Makedonskiyning Sharqqa tomon olib borgan harbiy harakatlari. Bosqinchilik yurishlari va ularning oqibatlari.

6-mavzu. Eronda Salavkiylar hukmronligining o'matilishi.

Aleksandrnii vafotidan keyin yunon davlatini parchalanishi. Salavkiylar davlatini tashkil topishi. Davlat boshqaruva shaklining shakllanishi. Ichki va

6. VIII. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlari hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. История Востока. Часть 1. Восток в древности. М., 1997.
2. А.М. Родригес. «Новейшая история стран Азии и Африки» XX век I. П. Ш. М. 2001.
3. Немировский А.И. История древнего мира Часть 1-2. М., 2000
4. Васильев В. История Востока 2-том. М., 2004
5. Radjabov R. Kadingi dunyo tarixi. Г., 2009.
6. Umumiy tarix. Qadimgi davr. O'quv qo'llamma. Т., 2010.
7. А.З.Арабаджян. Иранская революция 1978-1979. М., 1989
8. Жан-Поль Ру. История Ирана и иранцев. Париж. 2006
9. Алиев С.М. История Ирана в XX в. М., 2004

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Т.: "O'zbekiston", 2016.
2. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rabbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – Т.: "O'zbekiston", 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Т.: "O'zbekiston", 2017.
4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqlimiz bilan quramiz. – Т.: "O'zbekiston", 2017.
5. Арабалжан З.А. Иран: власть, реформы, революции (XIX-XX вв.). М., 1994
6. Колесников А.И. Денежное хозяйство в Иране. М., 1998.
7. Р.Фрай. Наследие Ирана. 2-е издание. М., 2002.
8. Ланов А. По персидским дорогам. М., ОГИЗ «Молодая гвардия», 1934.
9. Сейдов Р.А. Иранская буржуазия в конце XIX - начале XX века. М., 1974.
10. Васильев Алексей. Россия на Ближнем и Среднем Востоке: от мессианства к прагматизму. М., «Наука», 1993.
11. История Ирана. Отв. редактор проф. Иванов М.С. М., Издательство МГУ, 1997.
12. Кулакан Уильям. Персы и мидяне. Подданые империи Ахеменидов. М., 2002

Axborot manbalari

1. <https://www.history.ru>
2. <https://turiz.com>
3. <https://www.academia.edu>

<p>o'rganishi, internet ma'lumotlarini, Eron tarixinin asosiy bosqichlari va huquqiy mazmunini tahlil qilish, mustaqil ravishda Eron tarixi bo'yicha adabiyot va manbalar bilan ishash, Eronning tarixiy rivojanishining har bir bosqichidagi asosiy rivojanish tendentsiyalarini tushuntirish, ichki va tashqi omillarni hisobga olgan holda eron siyosiy madaniyatining xususiyatlарини tushunturish, Erondag'i ijtimoiy-siyosiy institutlarga islam omlining ta'sir o'tkazishi va uning darajasini tahlil qilish va aniqlash, Eron tarixinin turli bosqichlarida uning asosiy parametrlari va yo'nalishlarini oqilona tahlil qilish, korsatilgan atamalardan, shu jumladan ilmiy munozaralarda foydalanish, tarixiy va madaniy voqeqliklarni tahlil qilish, Eron tarixiga oid manbalarni mustaqil tadqiq qilish va o'rganish ko'nikmalariga ega bo'lishi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eron va bosqqa mamlakatlarning tarixiy jarayonini tahlil qilish, mustaqil ishash, Eron tarixiga oid masalalar bo'yicha malumot izlash, Eron tarixini, uning tarixiy rivojanishining o'ziga xos xususiyatlарини hisobga olgan holda batafsil tarsiflash, jahon tarixiy jarayoni kontekstida Eronning tarixiy-huquqiy va rivojanish tendensiylarini tahlil qilish va tushuntirish, ichki va tashqi omillarni hisobga olgan holda, tarixiy rivojanishning turli bosqichlarida Eron tarixini tahlil qilish, Erondag'i ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va huquqiy tizimlarning tarixiy xilma-xilligini hisobga olgan holda siyosiy madaniyat va mentalitetning o'ziga xos xususiyatlарини tahlil qilish, Eronning tarixiy rivojanishining turli bosqichlarida islam omili va uning turli xil ko'rinishlarini hisobga olgan holda tarixiy jarayonning asosiy yo'nalishlarini tushuntirish, Eron tarixi bo'yicha ilmiy adabiyotlar va manbalardan, shuningdek ularda mavjud bol'gan atamalardan foydalanish, Eron tarixinin asosiy parametriari va tendensiylarini yoritish va tahlil qilish, Eron tarixinin ijtimoiy-siyosiy voqeqliklarini tahlil qilish, ilmiy tadqiqot institutiari fondlari materiallaridan foydalanish va amaliyotda qo'llash malakalariga ega bo'lishi kerak.
<p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalari; • jamoas bo'lib ishash va himoya qilish uchun loyihalari.
<p>5.</p> <p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fanga oid nazariv va usubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralig' nazorat shakkllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni tophshirish.
<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalari; • jamoas bo'lib ishash va himoya qilish uchun loyihalari. <p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eronda fedodal munosa battarning shakllanishi. • Eronda xalifalik hukmronligining tugatilishi. X-XI asrlarda Erondag'i ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat. X-XI asrlarda Eronda feudal munosabatlarning shakllanishi. Buidlilar davlati. Azud ud-Davla faoliyati.

<p>tashqi siyosiy faoliyati. Qo'shni davlatlar bilan harbiy nizolar. Salavkiylar davrida Eronning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayoti. Savdo va iqtisodiy munosabatlar. Yunonlarni davlatni kengaytirish va mustahkamlash maqsadida olib borgan ichki va tashqi urushlari. Salavkiylar davlatining inqirozi.</p> <p>7-mavzu. Parfiya podsholigi davrida Eron.</p> <p>Parfiyaliklar tomonidan Salavkiylar davlatini bo'ysundurilishi. Parfiya davlatini tashkil topishi. Davlat boshqaruvini mustahkamlash maqsadida amalga oshirilgan ishlar ko'lami va mohiyati. Parfiyaliklar davrida Eronning ijtimoiy-iqtisodiy siyosiy hayoti. Eramiz boshida Parfiyaliklarni davlatni kengaytirish va mustahkamlash maqsadida olib borgan ichki va tashqi urushlari. Savdo va iqtisodiy munosabatlar. Parfiya davlatini qulashi.</p>
<p>8-mavzu. Sosoniyalar davlatining tashkil topishi.</p> <p>Sosoniyalar tomonidan davlat hokimiyatini egallanishi. Ko'plab ko'chmanchi qabilalarni mustamila qilinishi. Murakkab davlat boshqaruvini asosida va qat'iy tartib bilan davlatni yuritilishi. Ardashir va uning vorisi Shopur I tomonidan amalga oshirilgan ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy islohotlar. Davlat boshqaruvini mustahkamlash maqsadida amalga oshirilgan ishlar ko'lami va mohiyati. Sosoniyalar davlatini yirik bosqaruvga aylanishi. Sosoniyarning siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy rivoyjanishi. Sosoniyalar jamiyatining madaniy va diniy hayoti.</p> <p>9-mavzu. Arablar hukmronligi davrida Eron. Ummaviylar va Abbosiylar.</p> <p>Ma'lumki, VI asr II-yarmi va VII asr boshlarida Arab yarim orolida Islom dinimi ommalashishi hamda yirik ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy kuchga aylanishi shu mintaqva va unga yaqin qo'shni hududlar uchun yangi bir siyosiy davri boshlab berdi. Ummaviylar, Abbosiylar va undan keyingi turli xalifaliklar davrida Eronning ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy-madaniy hayoti va uni rivoyjanishi. Xalifaliklarni davlatni kengaytirish va mustahkamlash maqsadida olib borgan ichki va tashqi urushlari. Savdo va iqtisodiy munosabatlar.</p>
<p>10-mavzu. Tohiriyalar va Safforiylar hukmronligi davrida Eron.</p> <p>Arab xalifaligining inqiroza uchrashining sabab va oqibatlari. Sharqiy Erondag'i xalq harakatlari. Xurosondagi Tohiriyalar davlati paydo bo'lishi va ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy faoliyati. Safforiylar davlati, boshqaruv tizimi, ichki va tashqi siyosati. Kaspiyoti viloyatlaridagi xalq harakatlari. Allilar davlati. Ismoiliyalar harakati.</p> <p>11-mavzu. Eronda feudal munosa battarning shakllanishi.</p> <p>Eronda xalifalik hukmronligining tugatilishi. X-XI asrlarda Erondag'i ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat. X-XI asrlarda Eronda feudal munosabatlarning shakllanishi. Buidlilar davlati. Azud ud-Davla faoliyati.</p>

12-mavzu. Samoniylar, g'aaznaviylar va saljuqiylar davlati.

Somoniylar hukmronligi davrida Xuroson. Davlat boshqaruv tizimi, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar. G'aznaviylar davrida Eron. Ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy jarayonlar. O'g'uzlar va saljuqiylar davlatining taskil topishi. Saljuqiyarning ichki va tashqi siyosati. Saljuqiylar davlati inqirozi. O'g'uzlar qo'zg'oloni. Otabeklar va Xorazmshohlar hukmronligi davrida Eron.

13-mavzu. Mo'g'ullarning bosqinchilik siyosati.

Mo'g'ullar davlatining taskil topishi va bosqinchilik harakatlarining boshlanishi. Chingizzxon qo'shining O'rta Osyo va Eronga qarshi bosqinchilik harakatları. Chingizzxon o'llimidan so'ng Mo'g'ullar imperiyasi. Xulokuxomming Eronga qarshi bosqinchilik yurushlari. Xulokular davlatinin tashkil topishi. Erondagi ijtimoiy-iqtisodiy hayot. G'ozzonxon siyosiy foliyati va islohotlari. XIII-XIV asr boshharida xalq ozodlik xarakatlari. Xulokular davlatining inqirozga uchrashi.

14-mavzu. Amir Temur va temuriylar hukmronligi davrida Eron.

Amir Temurning hokimyat tepeasiga kelishi. Temuriy hukmordarlarning amalga osningan harbiya harakatlari. 3 yillik, 5 yillik va 7 yillik harbiy yurishlar hamda ularning tarixiy ahamiyati. Xurosonda sarbadorlar harakatining boshlanishi. Sarbadorlar davlatining taskil topishi. Ichki nizolarning avj olishi. Gilon va Mozandarondagi xalq harakatları. Kermondag'i sarbadorlar harakati. Amir Temurning Eronni zabit etishi. Amir Temur vorislari davrida Eron. Sulton Shoxruh mirzoning siyosiy faoliyati. XV asrning 1 yarmida Erondagi xalq qo'zg'oloni.

15-mavzu. Safaviylar hukmronligi davrida Eron.

XVI asr boshlarida safaviylar va qiziboshlar. Safaviylar davlatining tashkil topishi. Safaviylar davrida Erondagi封建 munosabatlari. Taxmasp I hukmronligi davrida Eronning ichki va tashqi siyosati. Gilondagi xalq harakatlari. Tabrizdagi qo'zg'ololar. Taxmasp I vorislari davrida Eron.

MODUL II. (Yangi va eng yangi davr)

1-mavzu. XVIII asrda Erondagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar.

Safaviylar davlatining chekka hududlaridagi xalq ozodlik xarakatlari. Af'g'onlarning bosqinchilik harakatlari. Eronning af'g'on bosqinchilariga qarshi kurashlari. Af'g'onlarning mamlakatdan quvib chiqarilishi. Nodirshohning hokimyat tepasiga kelishi. Rossiya va Turkiya bilan hamkorlik aloqalarining yo'ga qo'yilishi. Nodirshohning ichki va tashqi siyosati. Karimxon Zend hukmronligi davrida Eron. XVI-XVIII asrda Erondagi madaniy hayot.

2-mavzu. XIX asrda Eron. Hojarlar davrida inqirozning kuchayishi

14. Yevropaliklarni Erondagi istilochilik harakatlari.

15. XIX asrda Evropa mamlakatlarning Eron uchun kurashi
16. Hojarlar hukmronligi davrida siyosiy va madaniy hayot.
17. Eronda neftni topilishi va mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy haotiga ta'siri.

18. Paxlaviylar hukmronligi davrida ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayot tizimi.

19. 1905-1911 yillarda Eronda konstitutsion inqiloblar

20. XX asr 1-choragida Eronda milliy-ozodlik harakatlari (kurashlari)
21. 1-jahon urushi yillarda Eron.
22. Il-jahon urushi yillarda Eron.
23. Eron tarixida "Oq inqilob" va diniy-siyosiy harakatlar (1945-1977 yillar).

24. Islom revolyutsiyasi va EIRning ma'muriy-hududi bo'linishi va mahalliy boshqaruv
25. EIR yadro dasturi va uni rivojlantirish masalasi
26. Fors madaniyati va san'ati an'anaviyilik va zamona viyilik
27. Fors madaniyati va san'ati an'anaviyilik va zamona viyilik
28. Eronning moddiy va madaniy yodgorliklari
29. Eronda yoshlar muammosi
30. Eronda gender tengligi muammosi

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlari tayyorlash va uni taqdimat qilish tavsiya etiladi.

V. Ta'sim natijaları/Kasby kompetensiyalari

Talaba biliishi kerak:

- O'rganilayotgan mamlakat tarixi (Eron) fanining maqsad va vazifalari, eron tarixinining asosiy bosqichlari, Eronning dunyo madaniyatiga qo'shgan hissasi mazmuni, insoniyat madaniyati tarixi kontekstida forsiv xalqlarning san'ati, madaniyati va urf-odatlari, Eron tarixiga oid asosiy manbalarning umumiy mazmuni, XI-asrdan to hozirgi kungacha bo'lgan Eronning tarixiy rivojlanish tendensiyalari, Eron tarixinining turli bosqichlarida uning shakllanishiga ta'sir ko'rsatgan ichki va tashqi omillarning asosiy mazmuni, Eronda tarixan rivojlangan ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va huquqiy tizimlarning o'ziga xos xususiyatlari, eronning siyosiy madaniyati xususiyatlari va ularning mentaliteti, Eronda ijtimoiy va siyosiy institutlarning shakllanishi va fakoliyatiga islommning ta'siri darajasi, Eron tarixinining turli bosqichlarida uning asosiy parametrlari va yo'nalishlari, Eron tarixi bilan bog'liq bo'lgan muhim atamalarning ma'nosi, Eron tarixinining muhim ijtimoiy-siyosiy voqeikkarning tarixiy kelib chiqishi va konteksti hamda ulardan ilmiy maqsadlarda foydalanish haqidagi tasavvur va bilimga ega bo'ishi;
- talaba tarixiy ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida

12. Xulokular hukmonligi davrida madaniy hayot.
13. Temuriylarning siyosiy faoliyat.
14. Nodirshohning harbiy harakatlari.
15. XVIII asrda Erondag'i madaniy hayot.

MODUL II. (Yangi va eng yangi davr)

1. XVIII asrda Erondag'i ijtimoiy-siyosiy jarayonlar.
2. XIX asrda Erondag'i ijtimoiy-siyosiy jarayonlar.
3. XX asr boshida Eronning xalqaro maydondag'i o'mni va mavqeи.
4. Paxlaviyarni hokimiyat tepaisiga kelishi.
5. 1-jahon urushi davrida Eronning xalqaro maydondag'i mavqeи.
6. Rizo Paxlaviyining tashqi siyosiy faoliyati.
7. 2- jahon urushi davrida Erondag'i ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy madaniy hayot...
8. "Oq inqilob" va uning tarixiy ahamiyati.
9. XX asr so'nggi choragiда Eronda ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy madaniy hayot.
10. Eronda islon inqilobi va uning ahamiyati.
11. Eron Islom Respublikasining ma'muriy tuzulishi..
12. XVI asr boshida Eronning xalqaro maydondag'i o'mni.
13. Rivojlangan davlatlarning Eronga nisbatan qo'llayotgan sanksiyalarini.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Qadimgi davr Eron tarixiga oid adabiyotlар tahли.
2. Eron hududidagi qadimgi davlatlar (Elam, Middiya).
3. Ahamoniylar imperiyasi hukmonligi davrida Eron.
4. Ahamoniylar hukmonligi davrida ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayot.
5. Sosoniylar hukmonligi davrida ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayot.
6. Eronga Islom madaniyatini kirib kelishi.
7. Safforiylar hukmonligi davrida siyosiy va madaniy hayot.
8. G'aznaviyylar hukmonligi davrida siyosiy va madaniy hayot.
9. Amir Temurning Eronga yurishi va uning tarixiy ahamiyati.
10. Saljuqiyylar hukmonligi davrida siyosiy va madaniy hayot.
11. Xorazmshohlar hukmonligi davrida siyosiy va madaniy hayot.
12. Safaviylar hukmonligi davrida siyosiy va madaniy hayot.
13. Safaviylar hukmonligi davrida siyosiy va madaniy hayot.

12. va islohotlarning boshlanishi.

XIX asr ikkinchi yarmidan Hojdarlar hikimiyati tizimiqli inqirozning kuchayishi. Bosqinchisi va mustamlakachilarga qarshi mahalliy xalqlarning milliy ozodlik harakatining boshlanishi. Yevropa tipidagi islohotlarni amalga oshirishdag'i birinchi urinishlar. Hojdarlar armiyasining bir necha marta qayta tashkil etilishi. Nasriddinshoh islohotlari. Muzaffariddinshoh islohotlari. Mamlakatda konstitusyon islohotlarni talab qildigan siyosiy harakatlarni ommalashishi va faoliyat. Konstitusyon islohot talablar. Yevropa kuchlarining Hojdarlar ustidan vasiyligini joriy etishga urinish va harakatlari.

3-mavzu. XX asr boshlariда Eron. Hojdarlar inqirozni. Rossiya va Angliyaning mustamlakachilik harakatlari.

XX asr boshida Eronning xalqaro maydondag'i o'mni va mavqeи. Hojdarlarni hokimiyatni saqlab qolish uchun olib brogan siyosat va harakatlari. Rossiya-Eron munosabatlarining keskinlashuvni. Mustamlakachi yevropaliklar bilan siyosiy nizoz va kurashlar. Rossiya-Eron sulhi. Angliya-Eron sulhi. I-jahon urushi davrida Eronda ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy-madaniy hayot. Diniy-siyosiy harakatlarni Hojdarlarga qarshi harakati. Eron jamiyatni siyosiy faolligini kuchaytirishdagi ahamiyati.

4-mavzu. XX asr I-choragida Eronda konstitusyon revolyutsiya.

Eronda Konstitusiyaviy harakatning kuchayishi va revolyutsiya. Yangi islohotlar va ularning dasturi. Rizo Paxlaviyini yangi shahanshol deb e'lon qilinishi va uning siyosiy faoliyatini boshlanishi. XX asr birinchi choragida mamlakatdagi ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy tanazzulni kuchayishi. Agrar sohani inqirozga yuz tutishi. Mamlakatdagi ishsizlik. Norozilik harakatlari. Rizo Paxlaviy tomonidan katta va keng ko'lamdag'i islohotlarni boshlanishi. Mamlakatni modernizatsiya qilish va industrializatsiyalashtirish harakatlarni boshlanishi.

5-mavzu. 1-jahon urushi davrida Erondag'i ijtimoiy-siyosiy jarayonlar.

Urushning boshlanish sababları. Urush davrida mamlakatdagi ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy tanazzulni kuchayishi. Tehron konferensiysi. Rossiya-Eron sulhi. Angliya-Eron sulhi. I-jahon urushi davrida Eronda ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy-madaniy hayot. Diniy-siyosiy harakatlarni Hojarlarga qarshi harakati. Eronning bo'lib olimishi.

6-mavzu. Rizo Paxlaviy davrida Eron.

Rizo Paxlaviy siyosiy faoliyatini kuchayishi. XX asr birinchi yarmidagi jahon iqtisodiy inqirozlar davrida mamlakatning ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy axvoli, tanazzulni kuchayishi. Agrar soha inqirozi. Mamlakatda ishsizlikni oldini olishga qaratilgan harakatlari. Rizo Paxlaviy tomonidan boshlangan

katta va keng ko'lamdagi islohotlarni amaldagi natija va samarasi. Mamlakatni modernizatsiya qilish va industrializatsiyalashtirish harakatlarni davom ettirilishi. Xorijda ta'lim olib qaytgan mahalliy yoshlarni siyosiy faoliyati.

7-mavzu. II-jahon urushi arafasi va davrida Eron.

Rizo Paxlaviy siyosiy faoliyati inqirozini kuchayishi. Juhon siyosiy sahnasida avj olgan millatchilik va shovenestik maskulular g'alayonning sharq mintaqasi, xususan, Eronda paydo bo'lishi, mamlakat ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy hayotiga ta'siri. Mamlakatda siyosiy tanazzulni kuchayishi. Agrar soha inqirozi. Mamlakatda ishsizlikni kuchayishi, norozilik harakatlari, Rizo Paxlaviyini tazidan voz kechishi. Muhammad Rizo Paxlaviyini taxtga kelishi. Yangi podshoh tomonidan boshlangan islohotlarni amaldagi natija va samarasini.

8-mavzu. XX asr 60-70 yillarida Eronda ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy-madaniy hayot. "Oq inqilob"ni yuzaga kelishi.

Ikkinchchi jahon urushidan keyingi davorda Eron ijtimoiy-siyosiy hayoti. Neftni qazib olish va uni qayta ishlash sohasining rivojlanishi. Eron nefti ustidan Angliya monopoliyasining o'matilishi. Milliy Front. 1963 yil 26 yanvarda o'tkazilgan referendum. Muxammad Rezo Paxlavining islohotlar dasturi. "Oq inqilob".

9-mavzu. XX asr so'nggi choragida Eronda ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy-madaniy hayot.

XX asrning so'nggi choragida Erondag'i norozilik harakatlari. Mamlakatda korrupsiyaning avj olishi. Mamlakatda ko'ppartiyaviylilik tizimining tugatilishi. Mamlakatda turli diniy harakatlarni ta'sirining kuchayishi.

10-mavzu. Eronda islam inqilobi va uning ahamiyati.

Eronda Islam inqilobidan so'ng olib borilgan siyosiy tozalash ishlari. Yangi islohotlarni bosqlanishi va ularning dasturini amaldagi samarasini. Mamlakatni respublika deb e'lon qilinishi. XX asr oxirgi choragida mamlakatdag'i ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy hayot. Agrar sohani qayta oyoqqa turgizish ishlari. Mamlakatdag'i ishsizlik. Reformatorlar tomonidan katta va keng ko'landagi islohotlarni talab etilishi va boshlanishi.

11-mavzu. Eron Islom Respublikasi siyosiy boshqaruvi tizimi.

Konservatorlar va reformatorlarning siyosiy kurashlari. Mamlakat siyosiy mavqeい va xalqaro maydonidagi faoliyatini muvofiqlashtirish masalasi. XX asr oxirgi choragida mamlakatdag'i ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy hayot. Agrar sohani yanada rivojlantirish. Prezidentlik saylovidagi kurashlar.

Mamlakatni modernizatsiya qilish va industrializatsiyalashtirish harakatlarni jadallashtirish. Mamlakat infrastrukturasi yaxshilash harakatlari. Ta'lim va sog'iqliqi saqlash islohotlari. Mamlakatda urbanizatsiya jarayoni. Reformatorlar davrida Eronning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi. Mamlakat ichki siyosiy hayotidagi reaksiyonizmning kuchayishi. Progressiv va demokratik kuchlarni bostirish.

12-mavzu. XXI asr boshida Eronda ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy-madaniy hayot. Xalqaro munosabatlar.

Eronning konservativ qanotini Prezident M. Xotami boshchiligidagi yangi hukumat liberallashtirish jarayonini sekinlashtirishi. M. Xotamini nafadat liberallashtirish yollini davom ettirishi, balki mamlakaga xorijiy investitsiyalarini jalb qilish choralarini ko'rishi. 2000 yilda mamlakat Rejalashtirish tashkiloti hamda Boshqaruvi tashkilotini birlashtirilishi. Rejalashtirish va byudjet tashkiloti maqomi yangilanishi. XXI asr boshidan besh yillik rejalami kuchaytilishi. Reja to'grisidagi qonun rejaming bajariilishi to'grisida yillik hisobotni talab qilinishi. Besh yillik rejalarни analga oshirishga xorijiy investitsiyalarini faol jalb qilish va himoya qilish to'grisida yangi qonunlarni qabul qilinishi.

13-mavzu. Zamonaviy davrida Eronning Xalqaro maydonidagi o'rni.

XXI asr birinci choragidagi ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy hayot. Xalqaro hanjamiyat va Eron Islom Respublikasi o'rtaisdagi muloqot. Mamlakatni tashqi siyosatini asosiy prinsiplari. AQSh va Eron munosabatlari. Eronga nisbatan sanksiyalarini kuchaytirilishi. YI va Eron munosabatlari. BMT va Eron munosabatlari. Yaqin Sharq mintaqasi va Islom dunyosida Eron Islom Respublikasining o'rni, roli va mavqe'i. Mintaqadagi liderlik uchun siyosiy kurashlar. Fan va ta'lim, texnologiya taracqiyoti. Eron harbiy-texnikaviy va kosmik qudrati. Zamonaviy Eron madaniyati va san'ati.

III. Ahamiy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etildi:

MODUL I. Qadiingi va o'rta asrlar

1. Eronliklarning jahon tarixida tutgan o'rni.
2. Qadingi Eron hududida ilk davlatlarning paydo bo'lishi.
3. Ahamoniylar hukmronligi davrida Eron.
4. Doro I ning harbiy faoliyati.
5. Ahamoniylar davlati inqirozi. Sabab va oqibatlari.
6. Arshakiylar hukmronligi davrida Eron.
7. Sossoniyalar davridagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar.
8. Arab xalifaligining davlat boshqaruvi tartibotlari
9. Mahalliy muslimnun sulolalar davrida ichki siyosiy vaziyat.
10. Eron G'aznaviyilar hukmronligi davrida.
11. Eron Saljuquylar hukmronligi davrida.